

ΕΝΟΤΗΤΑ 8^Η Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ 1821- 1827

Α. ΕΥΝΟΪΚΗ ΣΥΓΚΥΡΙΑ (Γιατί οι προϋποθέσεις για την επικράτηση της επανάστασης στο Νότιο Ελλαδικό χώρο ήταν ευνοϊκότερες);

Οι προϋποθέσεις για την επιτυχία της Ελληνικής Επανάστασης ήταν σαφώς καλύτερες στο Νότιο Ελλαδικό χώρο διότι:

- Οι ελληνικοί πληθυσμοί ήταν πυκνότεροι,
- Η παρουσία του Οθωμανικού στρατού δεν ήταν ιδιαίτερα ισχυρή,
- Τη δεδομένη στιγμή 1820-22 μεγάλο μέρος των οθωμανικών δυνάμεων ήταν απασχολημένο στον πόλεμο εναντίον του Αλή πασά της Ηπείρου.
- Εδώ πολυάριθμοι φιλικοί προετοιμάζαν και ανέμεναν τον ξεσηκωμό,
- Υπήρχαν ένοπλα σώματα Ελλήνων ,
- ελληνικά εμπορικά σκάφη, εφοδιασμένα με κανόνια.
- Πολλοί Έλληνες διέθεταν σημαντική εμπειρία ενόπλων συγκρούσεων τόσο στην ξηρά όσο και στη θάλασσα
- Επιπλέον τα ορεινά εδάφη της Πελονήσου και της Στερεάς διευκόλυναν τον κλεφτοπόλεμο.

ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΕΣ ΕΣΤΙΕΣ

- Επαναστάσεις ξέσπασαν το Μάρτιο του 1821 σε διάφορα σημεία της Πελονήσου, έπειτα στη Στερεά Ελλάδα, στην Κρήτη, στα νησιά του Αιγαίου, Θεσσαλία, Ήπειρο, Μακεδονία Θράκη, και προς ανατολάς έως τη Μικρασία και την Κύπρο.
- Εδραιώθηκε στην Πελοπόννησο , τη Στερεά και σε νησιά του Αιγαίου. Στις άλλες περιοχές καταστάληκε γρήγορα διότι ήταν σε μεγάλο βαθμό πεδινές, ενώ σε άλλες ήταν εύκολα να φθάσει τουρκικός στρατός.

ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ:

- Χάρη στις στρατιωτικές του ικανότητες ξεχώρισαν ο Κολοκοτρώνης, Καραϊσκάκης , Ανδρούτσος, Μπότσαρης στη στεριά και Κανάρης και Μιαούλης στη θάλασσα. Ηγετικό ρόλο έπαιξαν δύο γυναίκες, η Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα και η Μαντώ Μαυρογένους.

ΦΑΣΗ ΕΠΙΤΥΧΙΩΝ

- Αρχικά οι επαναστάτες περιόρισαν τους Τούρκους στα κατά τόπους φρούρια.
- Καταλήφθηκαν από τους Έλληνες πόλεις της Πελοποννήσου όπως Καλαμάτα Και Πάτρα.
- Οι Οθωμανικές αρχές απαντούν με σκληρά αντίποινα στην Κων/λη, στη Σμύρνη, στη Θράκη, στην Κύπρο και απαγχονίζουν τον Γρηγόριο τον Ε.
- Παρόλα αυτά η επανάσταση δεν κάμφθηκε. Τουρκικά στρατεύματα που μετέβαιναν στην Πελοπόννησο για να την καταπνίξουν συνάντησαν ισχυρή και γενναία αντίσταση σε διάφορα σημεία της Στερεάς Ελλάδας (Αλαμάνα, Γραβιά, Βασιλικά κ.α.) από οπλαρχηγούς όπως ο Διάκος και ο Ανδρούτσος.
- Γεγονός σταθμός υπήρξε η άλωση της Τριπολιτσάς από τον Κολοκοτρώνη 23/9 /1821, διοικητικού κέντρου της Πελοποννήσου .

- Στη θάλασσα οι ελληνικές δυνάμεις παρεμπόδιζαν τις κινήσεις του Τουρκικού στόλου, υποστήριζαν τις χερσαίες δυνάμεις και συμμετείχαν σε πολιορκίες παραλιακών φρουριών.
- Οι Τούρκοι θέλοντας να σπείρουν τον πανικό καταλαμβάνουν τη Χίο και κατασφάζουν τον πληθυσμό 23.000 άμαχοι. Σε αντίποινα ο Κανάρης ανατινάζει την τουρκική ναυαρχίδα στο λιμάνι της Χίου.
- Ο Κολοκοτρώνης στα Δερβενάκια της Αργολίδας διαλύει τη στρατιά του Δράμαλη που είχε φθάσει στην Πελοπόννησο με σκοπό την ανακατάληψη της Τριπολιτσάς.
- 1824 ο Σουλτάνος έρχεται σε συμφωνία με το Μωχάμετ Αλί της Αιγύπτου προσφέροντάς του την Κρήτη σε περίπτωση που καταστείλει την επανάσταση. Ο αιγυπτιακός στρατός καταπνίγει την επανάσταση στην Κρήτη, Κάσο Ψαρά. Ο Μιαούλης απαντά με τη ναυμαχία του Γέροντα.

Φάση Κάμψης

- Αρχές του 1825 ο Ιμπραήμ πασάς της Αιγύπτου ανακαταλαμβάνει μεγάλο μέρος της Πελοποννήσου χωρίς σοβαρή αντίσταση από τις Ελληνικές δυνάμεις που ήταν καταπονημένες από τον Εμφύλιο. Ο Παπαφλέσσας πέφτει στο Μανιάκι προσπαθώντας να τον σταματήσει, μάταια όμως.
- Μάχη στους Μύλους της Λέρνης κοντά στο Άργος ο Δ. Υψηλάντης, Κ. Μαυρομιχάλης και Μακρυγιάννης κατάφεραν να πλήξουν τις δυνάμεις του Ιμπραήμ. .
- Δεύτερη πολιορκία του Μεσολογγίου από τους Τουρκο-Αιγυπτίους και έξοδος του Μεσολογγίου Απρίλιος 1826 που κατέληξε στη σφαγή γεγονός που προκάλεσε τεράστια συγκίνηση σε όλη την Ευρώπη.
- Η επανάσταση κινδύνευε να καμφθεί. Μόνο ο Καραϊσκάκης πραγματοποιούσε ακόμη επιχειρήσεις. Ο θάνατος του Καραϊσκάκη και κατάληψη της Ακρόπολης από τους Τούρκους ενίσχυσαν την αίσθηση ότι η επανάσταση έσβηνε.
- Σε αυτή τη φάση οι ευρωπαϊκές δυνάμεις για δικούς τους λόγους η καθεμιά αποφασίζουν την Ειρήνευση και τη δημιουργία Ελληνικού κράτους με τη ΣΥΝΘΗΚΗ ΛΟΝΔΙΝΟΥ 6 ΙΟΥΛΙΟΥ 1827. Ήταν μια απόφαση που άλλαξε τα δεδομένα του Ελληνικού ζητήματος. Η επανάσταση ωστόσο δεν είχε ακόμη τελειώσει.

Ερώτηση 2 σελ. 32.

Η πολιορκία στην οποία αναφέρεται η πηγή 2 και η εικόνα 5 είναι η δεύτερη πολιορκία του Μεσολογγίου, που κράτησε ένα χρόνο –(Απρίλιος 1825 –Απρίλιος 1826). Ο Κιουταχής και αργότερα ο Ιμπραήμ πασάς της Αιγύπτου, επικεφαλής του τουρκοαιγυπτιακού στρατού και στόλου, απέκλεισαν από στεριά και θάλασσα το Μεσολόγγι. Οι δυνάμεις αυτές έφταναν τους 25.000 άντρες. Από τα μέσα Φεβρουαρίου του 1826, η κατάσταση των πολιορκημένων έγινε τραγική, όταν τα ελληνικά πλοία αδυνατούσαν να διασπάσουν τον αποκλεισμό του στόλου. Πείνα, αρρώστιες, πληγές θέριζαν τους αγωνιστές που πάλευαν με τσαπιά, φτυάρια, ντουφέκια και σπαθιά από τη μια να ενισχύουν τα αναχώματα και να σκάβουν υπονόμους (λαγουμιτζήδες), από την άλλη να αμύνονται στον εχθρό. Οι ελαιώνες γύρω από το Μεσολόγγι εγκαταλείφθηκαν . τα τρόφιμα

εξέλιπαν. Οι πολιορκημένοι για να τραφούν, πέρασαν στα άλογα, τα γαϊδούρια και τα μουλάρια. Από κει στους σκύλους και στις γάτες και ύστερα στους ποντικούς. Όταν τελείωσαν και αυτοί, άρχισαν να τρώνε αρμυρίκια. Ακόμα και νεκροφάγοι καταγράφεται. Οι ασθένειες -δυσεντερία, πονόστομος, αρθρίτιδες- θέριζαν. Οι πολιορκημένοι έφτασαν σε οριακό σημείο, στο μεταίχμιο ζωής και θανάτου. Οι οπλαρχηγοί αποφάσισαν, τον Απρίλιο του 1826, να επιχειρήσουν έξοδο, περνώντας τάφρους ορύγματα, αναχώματα και τα τουρκοαιγυπτιακά στρατεύματα.

Τη νύχτα της 10^{ης} προς την 11^η Απριλίου, εορτή των Βαΐων, οι πολιορκημένοι σιωπηλοί πλησιάζουν τους εχθρικούς προμαχώνες. Το σχέδιο, όμως, έχει γίνει γνωστό στους εχθρούς. Οι πιο δυνατοί ανοίγουν δρόμο με τα γιαταγάνια. Οι αδύναμοι μένουν πίσω. Άλλοι πηδάνε στην τάφρο, άλλοι οπισθοχωρούν μέσα σε σύγχυση. Πίσω τους εκρήγνυνται οι υπόνομοι και η πόλη αναφλέγεται.

Από τους 3.000 αγωνιστές που συμμετείχαν στην έξοδο οι 1.700 σκοτώθηκαν κατά τη διάρκεια της. Από τις γυναίκες σώθηκαν μόνο 13 και από τα παιδιά 3-4. Το Μεσολόγγι και οι αγωνιστές του υψώθηκαν σε σύμβολο υπεράνθρωπης ψυχικής αντοχής. Η ποιητική γραφίδα του Σολομού τους έθεσε την αιώνια σφραγίδα.